

INTERVJU MED VALFRID SJÖHOLM, forts. från tidigare

- Jo jag undrar om du ville berätta lite om det här som var på fettistan, jag har hört att både i Moviken å i Strömbacka var det nåt speciellt för barnen på fettistaskvällen, eller för dom vuxna kanske också.
- Tja, vuxna var med ibland ä. Vi tog en kälke å åkte i backarna på fettistan. Det var fettisdagsskjuts dä.
- Kallades det för det?
- Ja, det gjorde dä. Å åkte vi åkte ner till den där täkta där, å dä var brant.
- Gick dä undan dä?
- Ja, dä gick undan om dä var isit. Å jag minns att mamma var med å en gång. Å då skratta ungdomen för mamma var tjock hon.
- Men då hade ni roligt?
- Då hade vi roligt. Jag minns dä. Men det är länge sen. Men jag vet inte nu om dom har fettisdagsskjutsar så där, men det hade vi.
- Jag har aldrig hört talas om det innan jag kom hit heller.
- Men jag har varit med påt själv, så jag vet att dä har hänt. Dä har hänt.
- Å så åt ni fettistagsbullar förstår jag?
- Ja, det gjorde vi. Dä var väl nånting från katolska kyrkan dä kanske att katolikerna, eller munkarna fick äta nåt visst just den där dan.
- Det kan det vara mycke, men det vet inte jag.
- Jag tycker jag har hört det ja.
- Ja, det finns säkert en förklaring. Det ska jag ta reda på

nån gång. det var om harar.

- Men att jag har fakta föret de vet jag inte. att de har

- Jaha ja, nu har vi talat om fester å om mat. Då tänkte jag fråga om jakt.

- Det har jag aldrig varit med på.

- Vet du om andra var med på det här ifrån Fönebo?

- Ja, grannen här har gått å jaga. Men han är dö nu. Det är några stycken som har gått å jagat här, dom har jagat både älg å hare å sånt där, men aldrig jag ä. Så jag vet att dom har jagat. Men jag har varit med å metat lite, eller fiskat som dom säger, något, men inte mycke.

- Har det varit en populär sport att fiska?

- Inte så varst för mig åtminstone. Det är några som hade dä. Gill heta han. Han fiska bra nog han. Det är några som har fiska. Populär vet jag inte om jag ska säga att han var. Det är en del som har varit populärt. ... har brukat varit 15 oktober eller nånting å sen bruka dä ha räckt i 4 dagar, då har dä varit spänning med älgarna här. Då har jag sett det har kommit fram nån älg här å på tåkten ibland. Å dom har fäl skjutit nån. Men en blir inte rik på älgjakt nu heller å inte dä heller. Tänk att gå i 4 dagar, å så var det en 10-15 stycken. å när dom hade skjutit en 4 älgar de där lage då då skulle dom dela de där, inte blir dä ekonomiskt ä. Men jag menar, för den som är intresserad av et, han har dä mera som en sport eller som ett nöje, jag vet inte.

- Det är nog en blandning av det.

- De är nog dä. Som en spänning. De är nog dä. Å harar, jag förstår inte att jag inte ser nån hare nu för tiden.

- Jaså, är det ont om harar.
- Det måtte vara dä. Men rådjur har jag sitt att dä har sprungit nån över täkta här. Dä var en tid dä gick bra med älgar här på vintern. Till å med älghorna tappa dom bort här, dä var nån som tog reda på dä.
- Men både jakt å fiske bidrog ju till mathushållningen. då förstås så det blev lite extra å lite ombyte då förstås?
- Dä gjorde dä, dä gjorde dä. Dom gick då ibland på söndagarna dä. Så finns de fäl nån som har skjutit älgar på olaglig tid, för de finns ju dom som gör de å. Dä är ju inte nå vidare. De är sämst om hundar driver älgar på vintern när dä är skarsnöit. Hundarna kan springa på den där snön, men älgarna dom slår mitt igenom snön. Men dä är djurplågeri.
- Ja, det är ruskit.
- Ja, dä är dä.
- Plockade ni mycke bär å svamp förr.
- Svamp har vi inte plockat, men bär har vi plockat mycke. Å jag är övertygad om en sak, det finns ingen ifrån Funbo som har ätit så mycke bär som jag. För jag har ätit hela tiden jag har plockat, både lingon å blåbär, hallon å alltihop.
- Å du har sålt bär också sa du?
- Ja, det har jag förr i tiden. Jag har sålt bär förr. Men inte några stora kvantiteter ä, men jag har sålt ändå så jag har klarat mig. Å bror min han var ännu värre å plocka än jag, för han hade lättare, han var lättare på foten han. Men jag har plockat bra med bär på ett vis. Fast dä har inte gått så fort för mig. Men jag har plockat fina bär. Man får väl

säga så då.

- Jaa då. Jag skulle vilja fråga dig hur det var med sjukdomar å om det fanns tillgång till läkare på nära håll här.

- Ja, nu är då te å fara till Friggesund, där har vi ju en doktor. Det är en bra doktor. Längre sen hade vi ju Bergström i Delsbo. Här i Johannesberg fanns det en å, så vi fick fara dit då förut.

- Det var lång väg om man var sjuk.

- Jag förde mjölkbil en jag för jag fick ju så tväront i ryggen ett år när jag var 40 år så jag for ju till Bergström å fick behandling där. Då skickade han mig till Härnösand å fick korsett där då, då vart jag bättre i ryggen å sen gick det bra många år sen man kunde arbeta igen, men sen vart jag fast för ryggen igen, å så fick jag förtidspension då på slutet, men jag vart ju över 60 år tror jag innan jag fick förtidspension. Så jag får ju vara glad att jag klarade mig tills dess då.

- Ja, det får man ju vara.

- Men bäst hade det ju varit om man klarat sig till 67 år men jag ser ju det att jag hade ju inte kunnat gå i skogen å tjänt pengar till min ekonomi som jag var i ryggen å. Då har jag inte kunnat. Så det var ju bra att jag fick. Det var ju Melin som skrev det där intyget.

- Du hade kanske förstört dig ännu mer om du hade fortsatt också?

- Ja, det var ju en sak till, jag hade ju högt blodtryck å så jag måste stå på knä när jag skulle säga. För jag ramlar liksom framstupa. Jag tålde inte att ha huvudet för långt ner å. Jag var ju fast för då. Å jag fick ju för-

tidspension ä sen blev det ju bättre ekonomiskt sen då.

- Tycker du folk var mycke sjuka förr?

- Nja, jag tycker inte, jag tycker dom var sjuk gränslöst ja på nåt vis. Men dom var ju sjuk då förr ä. Jag vet inte hur jag ska svara på den frågan ä. Det var väl att dom anmälde inte sin sjukdom förr, dom gick mera för sig själv. Nu anmäler en att en är sjuk, genom att en får ju sjukka av et, då fick dom ingenting, utan dom fick försöka gå som dom var, langesen, så det fanns många som fick nöja sig i det oändliga att vara dålig. Då var dä.

- 1918 gick ju spanska sjukan, härjade den här i Fönbo också?

- Nej, något sjuk kunde en vara, ä vi gamla kände lite vi ä, men inte så hon härja så det vart nå dödlig utgång ä, men på Strömbacka vart dä fruktansvärt i en familj. Då var en svåran sjukdom dä. Då var en pest rent ut dä.

- Ja, dä var dä.

- Kan säga vad dä kom ifrån, världskriget.

- Ja, jag vet inte alls.

- Ja, dä är väl dä.

- Hade ni som hörde till bolaget fri läkarvård?

- De hade vi bra länge. Vi hade en fördel av bolaget i alla fall. Längst tillbaka när pappa gick till Moviken så fick vi bara komma till Moviken så hade dom en häst ä karl där som skjutsade oss, till doktorn. Det hade dom, ä sen när jag cykla till doktorn i början, ibland om det var nåt fel på mig, så var det bolaget som betala, men då vart det annat sen dä. För jag minns särskilt en gång ja, då hafte jag en finne därpå ett finger, jag tror det

det fanns ju ingen pension längre tillbaka?

var då fingret, å jag gick å tog upp pärer på hösten å då svällde upp å börja på å börja på å bli klungor under armarna. Då gick jag till Lagerholm å visa de där å han hota mig, till doktorn ögonblickligen. För de där kunde jag dö av. Han hota mig så pass att jag vart nästan rädd, men jag komma ju till doktorn å han skar upp de där å så vart jag bra. Bolaget ... till på den tiden. Men sen då vart då ju slut på de där, å nu är alltihop de där försäkringskassan.

- Hjälpte bolaget till vid andre tillfällen också? Vid dödsfall, kunde dom hjälpa till med begravningen å så där?

- Det kommer jag inte ihåg. Jag vet inte nånting hur de gick med farsan, han vart begravd i Söderhamn, om det var kommun som fick göra då eller om då var bolage. Jag var ju så ung så jag tog ju inte så noga reda på de heller.

- Man tänker inte på sånt där när man är i den åldern heller.

- Nej. Men en arbetare var mera värnlös förr än dom är nu.

- Det var dom säkert.

- Jag villa inte få de där dagarna tillbaka ä.

- Säger du det?

- Ja, det gör jag. Jag menar för själva människor som skulle vara ung då på nytt, börja så som vi fick börja, men jag ville vara ung igen å få börja som dom gör nu, de villa jag.

- Ja, det tror jag då.

- Ja, på det sättet villa jag, men inte som vi fick göra ä.

- Det fanns ju ingen hjälp, eller fanns det det när man blev gammal å orkeslös. Vad hände med en människa då egentligen, det fanns ju ingen pension längre tillbaka?

- Nej, det gick fäl igenom 1913 första, 12-13 pension i riksdan. Men då fick dom ju lite då. Men dä var hemskt lite. Men dä var de ju de att dom som var under bolaget dom fick en koföda då på gamla dagar som dom fick arrende-fritt.

- Jasä.

- Men det var ju lite, men det var nänting.

- Ja, det var det.

- Å så ställde dom så att barna fick ta hand om föräldrarna då förstäs då. Barna fick ta hand om föräldrarna, dom gamla, när dom var riktigt gammal. Då var jag till en ä prata dä mycke jag då, hon leva ju inte så länge heller sen, då sa ho så här, ja, dom förlorar dä inte nå på mig dom har ju jorda ä får ju föda genom jola på mig, då hade hon ju koföda. De är ju så där. Å så ibland dä så var det så att dom fick till Bjuråker eller nån annan stans. Norrbo hade del i Delsbo eller hur det var. Då bar det dit då, för att de var nog så då. Fast jag minns inte nån här ja som komma till Bjuråker heller så där. Dom hade dom väl till slutet barna.

- Jaha, jag tänkte fråga dig om det var mycke superier i din ungdom, om du tycker det var mycke bråk ä slagsmål ä mycke brännvin?

- Det fanns brännvin ä det var nog superi då, så jag vet inte, dom skäller på dom nu för att dom super, men dom gjorde nog det då ä, de gjorde dom, fast dä gick på ett annat sätt tillväga ä slagsmål var dä nog då ä ibland, fast jag var inte med ä. Å jag hade inte nerverna så jag kunde se på nåt sånt heller förresten, så jag akta mig för ä vara med på

nåt sänt. De gjorde jag ju, men dom slogs, jag vet dä. Å slogs ordentligt å ibland. Men det kunde hända de å ibland, att vi säger att de var några som for på en annan ort å fick tag på nå kvinnfolk vart dom sinne på de där pojkarna, så det vart nå ovänskap därigenom å ibland, för nog spela sänt in alltid.

- Det gör det alla gånger.

- För världen är sig lik. Å dä var det nog så på den tiden å. Jag har räknat ut dä, att troligtvis har det nog varit så.

- När du var ung så härjade väl de här Delsbo-ligorna på 20-talet dä?

- Ja, jag har läst om et, men inte tror jag dom härjade. Jag var i 20 årsåldern, det var nog förut, men jag läste om et sen jag vart en 30 år eller så att det hade skett.

- Men det var inte nån som märkte av et här uppe i skogarna?

- Nej men dom tala om et, att det hade skett. Så jag tror inte det var förrän på 20-talet ja. Han kallas för Kniven en, den har jag ju läst om å jag har ju släktregister pån å. Jag har funderat om det skulle ha nån betydelse. Han är ju utgången från Lingbo heter det i Bjuråker, å hans mor å mormor dom hade ingen karl. Han kanske inte vart uppfostrad i nån familj precis. Så det skulle kunna ha nån bakgrund i nånting.

- Ja, nån orsak måste det ju finnas tycker man.

- Ja, han var nån fjärdingsman ett tag. Var han begåvad?

- Det vet jag inte.

- Jo, jag tror dä. Men han fick ju fästmö, så han hade tur. Han dränkte henne. Usch vad hemskt.
- Ja, det var hemska saker det där.
- Ja, ohyggligt. Man nästan inte vill tala om et.
- Nej, vi slutar.
- Ja, med det där så.
- Då ska jag hitta på nåt annat i stället. Jag tänkte fråga dig om ni som bodde här i Fönbo, ni kände er förstas som en familj här allihop inbillar jag mig.
- Ja, det ser då så ut.
- Ni kände varandra allihop å gick ut å in hos varann.
- Ja, det gjorde vi.
- Om det kom nån å flyttade in här å tog ett nytt ställe, tog över efter nån, tror du det kunde vara svårt för dom då å komma in i er gemenskap?
- Det var det nog inte, för vi var nyfiken.
- Jaså?
- Ja, jag tror inte de. Det tror jag inte. Det kunde ju bero på dom själv å.
- Ja, naturligtvis, det gör det väl.
- På den tin. För de kan bero på en själv dä om en inte kan komma in i en gemenskap.
- Det är nog väldigt ömsesidigt det där. Det tror jag. Vid vilka olika tillfällen hade ni här ifrån Fönbo kontakt med folk från andra trakter, å vilka trakter hade ni de flesta kontakterna med?
- Det är svårt att säga dä. Vi hade kontakter med Moviken vi åtminstone genom att pappa gick där, å de hade nog de andra Fönboborna lite. Å något med Strömbacka genom att de

var smedja där. De vart nog vissa kontakter å.
 - Menar ni att ni fick hjälp med vetttag å så. Men vi hade mera kontakt med Norrborna då än nu. För jag vet att vi när ... tjäla på hösten, då märkte vi ut en väg över sjön med buskar så en kunde köra över till Norrbo. Å så om nån var det som dog så for dom ju över med densamma över sjön, å så var det läs barn som skulle till Norrbo, vi var nog, vi hade nog bra kontakt med norrborna förr än vad vi har nu. Men dom kanske har mera nu som har bilar. Men vi hade nog lite kontakt med dom. Å så var det så att dom högg kolved här Norrborna här i kring å, så vi träffade dom mycke. Å så var det vallar här, Yrsbo, å Dyrvallen, å Bjrusbo, så vi var ju dit å lite ibland å. Det vart nog de där kontakterna vi fick ha. Vi komma nog inte till stan nå vidare å. Första resan jag var dit var jag en 9 år, å så 1916 sen.

- Så det var inte så ofta dä?

- Nej, å kanske de andra inte var dit så mycke heller. Men jag hade ju en farbror där i stan. Nej, vi hade inte så stora kontakter, så vi var nog kanske lite isolerad. Jag skulle tro dä. Vi hade ju ingen väg uppåt Brännåsen, vi skulle över skogen. Där är väg runt i kring, å så vägen runt Norra Dellen, den var inte förut, nej det var nog, men det kunna komma någon över skogarna då ibland. Från Blästen komma dom ibland. Tänk vad lite man var i lag då förr mot nu. Ja, dom är mindre i lag nu i förhållande till de dom kunna, för det finns möjlighet till att vara i lag nu, för dom har ju bilar å allting. Men man träffas på möten, i körka, politiska valmöten. Godtemplarfester. Det var sånt

å så missomarslogen på Strömbacka då för vi gick härifrån till dit ibland.

- Dom här fäbodvallarna du nämnde fanns här, användes dom nånting utav Fönbobönderna så ni hade korna där uppe någon gång?

- Nej, men jag minns Lyckovallen som fäbodvall när den var där, men bara lite. ... för vi var å hälsa på mamma å jag, för vi var å plocka bär där utmed där. Det minns jag. Men vi hade inte nå djur där å. Å dä var norrborna som hade djur där, från Norrbobyn. Å i Dyrvallen var det Norrboar som hade djur där, både upp i byn å neri sockna som dom säger å i Bjursbo var det fäll lika, det var fäll neri sockna. Det var bra med vallar till Norrbo. Å så hade vi ju Hallavellen å Hallbo å Tjärnvallen å Uppenvallen å Undervallen å Funnevallen å de var många de där. Å kor var dä överallt.

- Det förstär jag.

- Men dom la ner lite förr innan jag var med, å i Bjursbo fanns ju å Dyrvallen å Lyckevallen det fanns i min tid dä. Dä gjorde dä.

- Men ni som bodde här, ni gjorde en annan sak med korna på sommarn i stället?

- Ja, vi skickade dom till skogs, å så hade vi dom i sommarfejset. Så vi hade dom i skogen lika som vallarna å vi. Men vi hade stängt till tåkta, men dom komma hem då till kvällarna å så mjölkades dom å så skickades dom iväg på morron igen.

- Är det vanligt med sommarfejs?

- Inte nu, men förr var det. Nu har dom inte nåt sommarfejs.

- Var det vanligt att ni flyttade ut från stugan på sommarn?

- Ja vi hade ju en stuga här neri, utmed vägen här. Å vi har flyttat bakom logen, å hon var utan tak, så vi hade na till lada sen, för hon var nog bra slut. Men nu är dä slut på taket på na å. Dit flyttade vi å bodde på sommarn ibland. Men vi sluta ju med dä när vi flyttade dittan, för vi villa ha na till ... å för vi fick ju bra med hyra, å så var dä så praktiskt att ha hö å häva till fejsset där dä, men jag ångrar vissa saker som vi gjorde. Vi var ju bra gammal, men dä var dä allmogemålningar på listorna i stuga å vi lät alltihop förödas. Så det där har jag ångrat.

- Ja, det förstår jag.

- Vi hade inget vett heller på ett vis. Vi förstod et inte då ä.

- Nej, sänt tänkte man inte på, det var så vanligt.

- Så vi har bott ute på sommarn vi å förr, länge sen. Jag skulle tro att dä var på 26 eller nåt vi ändra läge.

- Var det vanligt här att andra gjorde det också?

- En del bruka bo i fejsa på sommarn. Vi flytta korna till sommarfejset å så bodde dom i vinterfejset på sommarn. Dä var många som gjorde dä. Men dom tvätta å gjorde gränslöst rent innan dom bodde där å. Ja.

- Stängde dom igen stugan då för hela sommarn?

- Ja, inte riktigt dä. Men dom stängde igen då å komma nån gång dä å dä fick dom väl ligga där dä, å dom kunde fäl ha nånting inne där på samma gång å förresten.

- Laga mat, gjorde dom det i fejsset då?

- Ja, det gjorde dom. Dom hade ju öppen spis så dä gick ju fint dä, för dom hade ju panner å grejer å.

- Så dom hade öppen spis i fejsset?

- Ja, då hade vi.

- Jag ser att du har kvar din spiskåpa här i stugan?

- Ja,

- När fick ni in vedspisarna här?

- Ja, det har nog varit vedspis här så jag minns, men ska jag förklara så måste jag nästan gå in i det andra rummet å tala vid lite hur det har varit här, för det är en ändring gjord här 1908. Det här var delat i 2 rum, å då var då inte det här uthuset, dom kalla de där för långkammarn. Å då var ett fönster. Då hade dom över farstun nån fälltrapp så en komma upp på vind. Å där var järnspisen. Å då var de där själva köket, kammarn som är nu där. Då var där öppen spis som är nu på bortesidan å järnspis på den här sidan, så det var en väldig mur där. Men då fick mamma för sig att hon skulle bestämma, men jag tror hon gjorde fel den gången, jag vet inte, men jag tycker så jag, hon skulle ha då så här hon, å då fick hon de. Den som mura murn han mura murn hos rättarn. Han har stått sig till nu han för han vart murad 1908. Jag vet då den saken, å kanske det vart bättre på då vise då. Men jag trivs bättre i de där rummet än här inne i köke. Jag gör då. Så de går ju å göra som en vill, alldeles. Det spelar ingen roll.

- Vet du om det fanns folk som bara hade öppen spis å laga mat i å när du var liten, å inte hade vedspis?

- Nje, ja, det blir svårt å säga då. Det kan hända de är nån. Jag undrar om då inte var en gård där å där å en borti byn, där tror jag de var öppen spis bara, men de var fint med de där öppenspisarna. Jag vet att vi kalla den där stuga

för gammelstuga som vi bodde i på sommarn. Jag tyckte dä var roligt när vi satt där på sommarn å elda den när dä var kallt ute, då satt vi där kring öppen spis.

- Det var väl trevligt?

- Ja, dä var trevligt, men stuga var kall i sig själv å.

- Du har berättat för mig att vid bröllop hade ni en speciell tradition att ni skulle fara å knuta. Kan du berätta vad det inhnebar?

- Ja, vi klädde ut oss i masker å i andra kläder å så for vi eller gick vi till bröllopgården å vi gick där utklädd. Jag var ju med jag å så jag klädde ut mig till gammelkärning då förstås, det gick lätt för mig, å försökte förvända rösten då. Å ingen känna igen mig heller förresten.

- Var det riktigt att ni som äkte tillsammans inte skulle känna igen varandra riktigt heller?

- Jo, äkte vi i båt, som skedde en gång till Norrbo, då visste vi ju vem som äkte i samma båt, men när vi komma fram dä, då visste vi inte nå.

- Då var det andra där redan?

- Men då vi var i samma lag, då visste dom. Men då jag for till Moviken ensam å knuta, å då komma det andra Fönboa dit sen, då visste dom inte att jag var där. Så gick de till.

- Kunde man klä ut sig till vad som helst?

- Ja, han kunna dä. Jag minns, dä var när jag var kärning, den där hon var märkvärdig var dä en karl som sa å, vi var då fyra på na, men ho är då så stark så vi kan inte göra nå åt na. Men jag vet vem de var, dom kallan för

- Plan-Ante å han var ju kraftig han.
- Å han hade klätt ut sig han?
 - Ja, han klädde ut sig han.
 - Vad gjorde ni maskerna av för nånting?
 - Ja, vi hade nåt papper då å klöpp ur då å liksom gjorde nånting här i ögona då å teckna nånting så det vart lik en mask, ett ansikte. Det kunde bli en gammalkäring det där om man ville eller nåt annat. Man drog ihop det där bakifrån med ettsnöre.
 - Åkte ni även till såna brudpar ni inte kände, eller måste ni känna dom för å åka?
 - Då var inte så kinkigt hur vi gjorde ä. Men vi gjorde det ju helst till den en kände.
 - Å dom väntade sig kanske då också att ni skulle komma å knuta då?
 - Ja, nog tror jag dä alltid. Jag förstår inte vad det där var för en sed jag.
 - Nej det gör inte jag heller, men det låter trevligt.
 - Ja, det gör dä.
 - Blev ni bjuden på nåt gott när ni var där?
 - Nej, jag kommer inte ihåg dä heller. Det kan hända att dom gick ut å gav oss nå dricka eller nå, det kan hända dä.
 - Ni gjorde inte nåt så att ni sjöng för brudparet eller skulle ha ut å titta på dom eller nåt sänt?
 - Brudparet komma ut å titta på oss, dä gjorde dom.
 - Å ni sprang ikring där i backarna då?
 - Javisst.
 - Jag tycker det låter förfärligt roligt.
 - Du tycker dä?

- Ja. Hur länge höll ni på med det där, hur långt fram i tiden?

- Ja, jag för min del slutade 1921 jag, men jag kanske börja kring 17 eller 18, men sen vet jag inte hur länge det där fortsatte, men jag var på bröllop å var bjuden, å då var då 39, å då tyckte jag såg några knutare där i Bjuråker ja, men inte var då nå många, men då var några, å då var yngre element som då såg ut. Men sen kommer jag inte ihåg att jag sett nå knutare ä. Vi har varit med på flera bröllop sen än förut.

- På en del ställen vet jag att det har varit vanligt att gå till nån som fyllde år att vara utklädd å överaska.

- Det har inte varit då. Men dom har gått till en som har fyllt år här med nånting här. Med insamlingslistor å så där, men inte så där inte knutklädd inte.

- Ja, det var trevligt att höra, tack ska du ha så mycke.

- När jag har läst i de här protokollsböckerna för bystämman har det så ofta handlat om postgången här i Fönbo.

- Ja, det har det nog. Å det första jag minns var att vi bar posten från Strömbacka två gånger i veckan, onsdag å lördag. Å så byttes vi vid varvvis inom byn, å om vi var då 18-20 gårdar då, vi var ju 22 gårdar men det var kanske nån som inte bar post å, det blir ju en gång var, det var lite över 2 månader vi slapp gå på det där sättet, så fortsatte det där länge. Å då hade vi en gård som vi gick med posten i, som dom delade ut posten i den gården då, å han var mitt i byn han. Det var den här gärn hännä borti där som är vit borti vid skogen då, å så var det en

liten gård bakom som delades ut i flera år, så vi visste ju bart vi skulle ta vägen nånstans med både brev å post.

- Å om ni själva skulle ha iväg post, då gick ni dit också?

- Ja, då gick vi dit med breva dä. Det gjorde vi. Å så fortsatte det där i många år. Men så vart det ju

komma hit 20 på hösten, å sen har det varit ett par år eller vad det var så tog hon posten då, så hon bodde på skolan å dela ut den där dä. Å så fortsatte det med 2 gånger i veckan sen å ifrån Strömbacka, så väran adress vart Fönebo Strömbacka den i längan tid med posten, men så skedde det väl nånting så det var 3 gånger i veckan. Tisdag, torsdag å lördag, å sen så måste det ha skett att vi fick posten från Friggesund, å då lämna dom posten i Moviken, å lärarinna i sin tur fick räknas för postbud då så hon delade ut posten å delade ut pengar å å tog emot pengar å allting.

- Å vem hämtade posten då i Moviken till Fönebo?

- Ja, först var vi ju varvvis då ett tag, sen då villa dom att nån skulle ta åt sig posten å bäran. Å tog jag åt mig den där posten ett tag då för ett visst pris. Å så var lärarinna borta en sommar, å då fick jag vara både postbud å lysväskebud. Å så fortsatte dä å jag fick ... å så var det nån annan som bar posten då under mitt namn då minne jag. Så gick jag, så vart det fyra dagar i veckan, å så fick vi den underrättelsen att vi fick posten 6 dagar i veckan å sen har det utvecklats så nu far dom hit med posten varje dag. Så det har varit en utveckling. Å bättre än nu kan det inte bli, för vi har postlådor efter vägarna allahop.

- Ja, det är ju så bra som det kan vara.

- Ja, då är då. För då var bra drygt ändå att dela ut posten lärarinna, men vi skulle till skolan efter tidningen varje afton då i alla fall på den tiden, å efter brev då eller om vi skulle ner med brev å skicka pengar å.

- Har dom haft samma problem med postgången till exempel i Frisbo eller Skärås eller dom andra byarna tror du att dom själva har fått gå å hämta den? dom, det blir alltså. Ja.

- Möjligt kan inte säga. Men det är en som heta Svingen, tycker jag, som skulle ha kört posten på Skärås, men jag kan inte säga riktigt hur då var å, då kan jag inte. Men vi hade då det där problemet då vi. Men bra har det gått.

- Ja, det förstår jag.

- Å jag förstår inte när vi fick post två gånger i veckan, vad det var roligt att få tidningen. Men det är lika bråttom idag te å läsa tidningen fast vi får den var dag som han var då två gånger i veckan. Å ändå så har vi nyheter flera gånger om dan i radion.

- Var det vanligt att ni gick ihop flera familjer å hade tidning tillsammans?

- Inte så många gånger. Men här i byn så gick vi, vi var 4 gårdar, vi var 2 här å 2 där, som gick ner på skolan efter posten för att vi skulle slippa gå ner på skolan var gång. Då vart då fyra veckor emellan innan vi fick gå ner på skolan efter posten. Å så la vi ner posten där nere i ... så gick det till med oss här i byn. Men tidning tillsammans var nog inte så vanligt. Ja, Trumfen, den minns jag dom bruke ha i lag, å Triumfbåden å sånt där, men inte nyhetstidning vad jag minns att vi var tillsammans om de, utan hade vi en nyhetstidning hade vi den själv, men inte Trumfen, den tror

jag vi hade tillsammans. Mjölk bilen hade posten ett tag på skolan ett tag han. Det kommer jag ihåg. Han tog posten han från Friggesund å på skolan ett tag å lämna den där, då behövde ingen gå. Jag tycker jag vill minnas att det var så ett tag. Men det var väl inte nån längre tid. För jag var ju till stan jag å fråga om det där en gång. Ja vi skicker ju med mjölk bilen så dom, det blir billigast. Ja, det vart så ett tag. Ja, men det vart ju ändrat alltihop.

- Om vi kunde fortsätta å tala lite om den här bystämman? Jag undrar hur många gånger om året skulle ni ha ordinarie möten?

- Det skulle vara 2 gånger, men det kunde vara så att de kunde bli färre nån gång å, men då kunna bli nån gång extra å, mer än 2 gånger, så det följde inte precis regeln alldeles ä.

- Var det nåt fastställt datum när ni skulle ha möte?

- Inte precis fastställt datum, men mycke var då i maj månad på våra, å så var då nog december eller januari på vintern, för det var ju fråga om den där förfärliga plogning å snöskottning.

- Ja, det har ni haft mycke bekymmer med?

- Ja, alldeles gränslöst.

- Det har jag läst mycke om i de här protokollen. Ni plogade först med häst, eller hur, till Moviken?

- Ja, det gjordes då.

- Turades ni om med den där plogningen?

- Ja, vi hade ingen tur vi som inte hade häst, utan vi skulle ut å skotta vi då om det vart ofantligt med drev förstås. Det var ju så. Men dom då som hade hästar dom

ploga, turas med plogning dom. Å då så hade dom 2 hästar på ploggen å så hade dom nånting som vi kalla för spännen om det vart gränslöst drev som spände kanterna, du kanske har läst om det å, men annars så var det ju en vanlig plog, men han var ju bra stor, men han gick ju tungt. Så dom hade två hästar för å två karlar å när dom for. Men den har jag inte sett nå. Dom hade klubba som dom hade mellan gårdarna, när den ena hade turn då hade han den klubba, å så övergick den där klubba till den andra gårn när dom hade, plogturn. Jag har hört dom sagt dä, men klubba har jag aldrig sett ä. Men jag har hört att dä är så. Å troligen är dä så.

- Det låter inte omöjligt, för det har jag hört från andra ställen att dom hade det så. Å plogningen här inom själva Fönbo by, hur var det med den?

- Ja, dom var ju så snäll dom som hade hästar så dom plogade särskilt till oss grannarna här. Å då så gjorde dom på det andra stället dom som bodde så till då. Så vi hade väg häri-från bort till stora vägen ändå. Någon bilväg var dä inte men dä var så en kunna gå då. Å dä var ju huvudsaken dä. Dä var dä. När vi gick i skolan var dä nog dålig väg många gånger å dä var dä ju sen å, men dä gick. Å så gick inte vägen lika i byn då som han går nu ä, han gick ju på ett annat sätt då. Det där var fruktansvärt då. För jag var

- Jaså gjorde den dä? Här en gång på cykeln, det var en körg

- Den gick här neri, jag kan peka ut sen. För dom gjorde in vägen från skolan å hit genom nödhjälpsarbete 1921, du vet den skoglund som du far igenom när du kommer ifrån skolan, den vägen gjordes 1921 han. Annars hade dom tänkten utigenom

... dä gjorde dom. För folk var ju utan arbete då å då skulle det där vara liksom nödhjälpsarbeten. Jag var ju med påt själv å. Då var jag 21 år.

- I de här protokollen läser man en del, men inte så mycke om stängning av kreatur i skogen. Kan du berätta lite om det hur det skulle gå till, å var det skulle stängas nånstans?

- Ja, det där är så mycke att jag har svårt att berätta. Vi skulle stänga kring våra tåkter allahop förstås så inte korna skulle släppas in, det är dä första, då sen, då plogen, sen då snöplogen, eller mjölkbilen börja på å gå å så där så var dä ju fruktansvärt med grindar förut i allen, men då börja dom på å begripa det där att det inte gick att ha så mycke grindar när han skulle fara. Då var dom ju tvungna att där neri skogen ha ett plank så var dom fäl säker på de hållet då, å så fick dom stänga för sina tåkter då emot vägen så att dom, så att mjölkbilen kunna gå å så att dom slapp öppna grindar ideligen å. Å jag tror, å jag vet att det var 22 grindar å lin härifrån å till Moviken om jag börjar härifrån. För du vet det var småa tåkter, ja, vägen gick igenom tåkten, å en del hade ju så då, då hade dom säd på ena sidan på tåkta å så runda dom av mitt igenom tåkta på sommarn då å en hade så långa stänger. Det där var fruktansvärt dä. För jag var till Moviken jag med bär en gång på cykeln, det var en korg som var vid uppi, förstår du, å när jag skulle sätta ifrån mig de där var det bra svårt, för jag skulle undan med stängera å så skulle cykeln sättas så att han stod rätt, å så skulle man öppna det där på samma gång, men då det var grindar gick

de ju bättre. Men mjölkbilen gjorde en välgärning åt hela byn genom att de där komma bort. Tycker då jag.

- Du sa att det fanns dels grindar och dels ... ?

- Lin. I skogen förra året nämligen.

- Vad är det för någonting?

- Lin, de ä sånt där som - ja - man sätter upp två gubbar å så lägger dit stänger i de där gubbarna så man kan dra öpp. Vi kaller dä för lin vi. Dä gör vi.

- Men sedan skulle ni stänga på skogen också och göra broar - var det inte så?

- Jaa, på själva skogen behöva vi inte stänga, men se mot tåkta, på tåkta skulle vi stänga. Men i skogen skulle vi göra broar för korna skulle ju gå fram dom. Å du vet, dom hade ju bro där nere ve Västbäcken vi kaller, en storan bro, dom, som skulle göras. Han var dryg han. Å så var'e en bro hånne ve de här så kallade Lorthåle vi kalla dä. Å den tyckte jag va roligt skriva mycke i protokollet, men ja vet inte, ja tycker namnet var lite knepigt. Ja, dä är ju dä. Nästan om dä var nånting så att vi inte hade gjort va vi skulle där, tycker ja, dä va roligt te skriva dä i protokolle, ja tyckte dä, ja vet inte hur dä va, för dä va ingen som va elak på oss eller nå för de där ä. Men ja tyckte dä va roligt ja te liksom göra dä lite kritiskt för oss om den där bron. Genom de där namne. Men vi försökte ju göra dä vi kunna, men då vart dä ju slut mä te ha korna på skogen så vart allt de där slut mä. Å så de här byoxarna, om man skulle ta den. Ja, kanske fortsätter fråga om nå annat förut.

- Bara en liten fråga. Hånne det att korna inte kom hem

ofta, att dom förirrade sej på skogarna?

- Dom komma - våra kor gick hem dom, utan för ett par, tre gånger på förti år säger vi. Men dä var många här som dom låg i skogen förre över nätterna.

- Vad gjorde dom då då?

- Ja, vet inte, dom feck fäll gå å leta då, å leta dom i skogarna å ja tyckte så synn om dom. Men våre geck hem dom. Ja fundera jag å va orsak dä var att våre skulle gå hem. Å grannens härn, dom geck också hem, som bodde här. Dä va märkvärdit dä. Dä va en gång våre kor låg borti nå natt å. Å vi - John å jag - vi bar iväg. Vi geck ända bortåt Brännåsen. Men när vi komma ner på ett ställe som vi kalla för Samåkers rönninga, där låg korna å mådde bra. Då tog vi dom hem mä oss då. Men dom var fast för te få korna att dom skulle gå hem. Dä var dom en del. Å dä säger väl dä var väl svårt dä å få så. Dä var'e nog.

- Jag har hört en del har berättat att det kunde vara lite vidskepelse i det här, så man kunde göra saker med korna för att förvissa sej om att dom skulle komma hem varje kväll.

- Dä trodde dom att dä var.

- Att dom kunde göra någonting?

- Jaa, ja tror nästan att dom trodde att morsan kunde göra nånting. Dä var inte nå sånt alls, inte ett enda dugg, utan de där ä nå annat dä. Dä va fäll en sak som kanske spela in lite. Vi stöka korna tidigt på kvällerna vi. Kanske dä hade nån betydelse, ja vet inte. Men dä'nt sagt att de va dä heller.

- Har Du hört talas om att dom gjorde något speciellt just för att få korna att gå hem? Ge dom något särskilt att äta eller säja saker åt dom, eller något sådant där?

- Ja, jag har hört, men hur dom gjorde kan jag ju inte säga precis. Men ja vet dä, om dom geck - om dom skulle gå i gårdarna mä mjölk å så där som ju skedde, eller sälja den så tände dom eld på en tändsticka å strök genom mjölka.

Dä vet ja. Dom skulle ha de där dom. Å gå så på dom.

- Vad skulle det vara till för? De där, dä gjorde dom. De

- Ja, dä skulle fäll inte va nå trolltyg som - som kunna göra nånting då förstår jag fäll. Andra, dä kunna spela

- Var det den som man köpte mjölken av, som gjorde det?

- Ja, den som då sålde den där mjölken, dom gjorde dä mä sin egen mjölk så där, ibland. Dä hände så. Så dom sa ju åt ena å så här, när dom gjorde så där: - Ja, jag skulle int säga namne ä. I det här? Hur nämna var

- Nej, det gör Du som Du vill. Vad?

- En frun, säger vi, värma mjölken åt oss, sa ho. Ho tala modernt språk ho, vi förstog ingenting, dä va nära vi vidskepligheter ho förstås ä, bara naturligt. Ja, feck ja te svar, ja gör så här ja för dä inte ska ske kraka nånting sa ho. Dä va så ho mena. Så dä va fäll nån besvärjelse eller nånting dä där, som skulle vara för att inte korna skulle - ja förstår att dä va så. Men dom trodde att morsan kunna lite, men dä tror ja inte. Dä et va nån som trodde dä genom korna geck hem. Vill säga. Å

- Dom hade naturligtvis väldigt mycket besvär med att alltid gå och leta efter sina kor? Så när ni slapp då, så vart dom väl lite avundsjuka - kan inte komma så där utav bara?

- Näe, dä - ja kan förstå att dä skulle vara svårt te gå å leta så där. Dom geck ju hem då i början på sommarn för dom å, men när dä börja på bli hösten vart dom ju sämre. Å var'e broms å knott å elände då, då geck dom nog säkrare hem, allihop, i början. Men se på slute då - å när dä vart nånting som vi kalle för sopp - du vet, som växer på backen - då vart ju korna alldeles - ja, från sej, dom skulle ha de där dom. Å då så geck dom över stora områden för te äta de där, dä gjorde dom. De spela nog in dä å iblann. Jaa. Å så tog vi fäll in korna lite tidigare på hösten vi, än de andra, dä kunna spela in dä å kanske lite. På tänka, mena jag. Jaa.

- Ja, om vi skulle prata litet om oxvarvet då?

- Jaa - dä kanske ä - dä har fäll synas i protokolla att dä vare lite bråkigt om'et tycker jag ibland.

- Ja, men hur var det upplagt det här? Hur många var med i oxvarvet, och vilka var med?

- Dä skulle vara nå tie stycken riktigt som va mä, kanske va fler å. Nog kan jag räkna ut dä, men du vet att - vi säger tie-tolv då. Tolv, säkert. Å då - då geck dä där varvtals då förstås. Då geck dä om tolv år innan den samme feck igen, dä gjorde dä. I början då vet du, dä skulle oxen få gå på skogen.

- Jaså, skulle han gå lös på sommaren?

- Javisst. Å du vet för bärplockare å tocke där, vilket elände, vilken betydelse. Dä kunna bli dä, vill säga. Å så var'e en elakan ox, men ja tyckte inte han va nå farlig ä. Han geck tog opp lena han å gick in på tåkterna å korna följde mä. Men - å då feck den som ägde oxen

ta in oxen på slute då, å sen gick dä aldrig nån oxen på skogen mer i byn, utan dom hade'n hemma då. Dom hade'n till å med på lagårn, dom tog inte ut'en heller.

- Hade dom den under ett år då?

- Ja, dom hade'n ett år.

- Från början - hade dom här i oxvarvet köpt oxen själva då?

- Dom köfte nog oxen förstår ja fäll, den första. Men mycke så lag dom oxen. Vi säger nu - nu fick dom kalvar, å så såg dom att dä var en oxkalv. Å så visste dom att tri år eller två år däretter då ska vi ha oxen. Då hade dom en där kalven te den tiden, te dom skulle ha oxen. Dä va många som räkna ut dä så å. Dä var'e.

- Men då fanns det flera oxar i byn då, på en gång?

- Jaa - jag vill säga - dä var ju ungerne då som vänta då säger vi tills dess - tills den där gamla komma unnan. Dä vart inte nån tocken där gammeloxe i. Neej, dä vart dä inte.

- Ja, det var mycket bekvär med det där, sa Du, med att ha oxen?

- Ja, dä var dä, å dom försökte torpedera de där oxvarve för länge sen, jag minns dä å. Men de geck inte, dä va år nittonhundrasexton dä. För dä va en som sa att han va utan stilla på våra, så dom sålde oxen. Men han feck lov å ta tebaks'en han. Dä va stämman som beslöt. Å dä va ju så, ja tror nästan att dä va juridiskt bindande. Dä som var bestämt på stämman å dä va inneskrivet, dä måtte vara dä. För dä sir ut som att vi var tvungen te packa oss därefter, dä som var besluta, dä sir så ut. Å dom

skrev ju i protokolle åt den där karn då, att han lyste
mä sin frånvaro på den där stämman, men dom va etter'n.
Å - då besluta stämman att han va tvungen ha oxen inom åtta
eller om dä va fjorton dagar eller va dä va. För då va
dä oxen i Moviken. Å under tiden så åtog sig Hellström
att gå mä byamännens kor till Moviken. Men dä tyckte ja

...

- Då fick han det till straff då?

- Jaa, men dä vart aldrig de där i. Men dä var ett ro-
ligt protokoll.

- Ja, det förstår jag.

- Jaa. Ja minns inte ja, hur de är i de där böckerna,
Sved-Einar var då den siste som sa nej till oxvarve när
han feck'e. Å sen sluta, så dä vart inte nå mer då sen
ä, utan dä vart ju semin då, å den som villa ha oxen då.
Jo, dom gjorde ett kontrakt dom nära stycken, ja tror
dä var fyra gårdar, på slutändan, att dom skulle ha oxen
dom där fyra då, på slute. Å turas mä då. Dä va fyra
eller fem gårdar, ja kan inte säga riktigt. Men nu tror
ja dä har försvunne alltihop. Dom gjorde rent ett lag-
ligt kontrakt att dom skulle ha oxen dom där, utan byns
medverkan. Dä vart på de där sätte mä dom då.

- Har det varit vanligt med oxvarv på andra ställen än
här i Fönebo också?

- Antagligen har dä nog vare dä, för ja tror dä har vare
oxvarv i Frisbo, ja tror dä. Ja tyckte Teddy har sagt
dä, han bor ju här han å ä från Frisbo.

- Jag tänkte fråga dej - vad hände, om man bestämde på
stämman att - ja, till exempel om man bestämde att Du

skulle laga bron här då vid Lorthålet, och Du gjorde det inte? Då blev Du kritiserad, förstås?

- Ja, ja fick ju ovett då förstås.

- Men om Du inte gjorde det ändå? Kunde Du bli straffad på något vis?

- Ja, ja tror int dä gick till nån sådan ytterlighet ä.

Neej. Men kanske dä har gått.

- Så Du har inte varit med om att det har hänt något sådant inte?

- Nää, dä har jag inte, för vi va nog mer human än så.

Men dä var ju inte att - ja tror dä nästan har gått. Men

vi va föll mera human än så, än att man skulle lägga sej på än om han inte kunna - om inte han gjorde't, vill

säga. Å så hade dom stort avseende på om en person vart

sjuk eller nånting, man förstår ju dä å, så att dä va

svårt te göra dä. Ja minns när vi hade postgång, hade

vi ju en änka bort dänna å som dom sa, d'ä bäst vi uteluter henne från postgången, å så vart dä ju å. Så ja

mener dä var vissa delar som dom kunna. Men ja tror ho

geck själv ändå - inte ho själv ä men ho hade e flicka

hemma som geck, så dä vart ändå, ja, så var'e. Så dä är

ju mycke som kan spela in när man blir ålagd en sak å.

Dä är'e ju.

- Hur kom det sig nu, att bystämmorna slutade finnas till?

- Ja, dä gick ju åv sej själv dä. Vi hade ju ingenting

te komma överens om. Korna hade sluta gått på skogen, dä

va ett, stängningen borta, stänga skulle dom göra själv,

dem som hade korna, dom stängde själv. Så dä var ingen-

ting te göra. Vägen har bolage tage å motorplog är dä

som går te byn å posten har ju postverke. Vi har ingenting te besluta om, tycker ja. Då va ett tag vi hade den här bastan hanna, men då va en stämma för sej själv då.

- Vad var det för någonting?

- Ja, då va - vi hade e basta ve skolan, en badstuga.

Då var'e stämma nån gång om henne, men då va int bystämma då, utan då va dom som va mä i basta då. Bolage hade ju skaffa till lite pengar å byborna, en del hade gått mä i de där. Men ja geck aldrig mä i'n. Men då va dom som då va mä å hade sina stämmer. Men då vart slut mä då å, för ho ä såld ho, å då är en som har de där. Så då är ju slut mä själva bystämmerna, för vi har inte nå te göra.

Vi har ingenting mer te avhandla. Då va nästan synd då att inte ha nå te bråka om å, på ett vis. Då va ju roligt då. Jaa. Nog tyckte jag då va lite roligt å ha nåt te bråka i å.

- Övergick dom senare i dom här Fönebo vägintressenter?

- Javisst.

- Jo, en sak som vi inte har talat om, det är om ni hade

- vad ska jag säga - om ni hade några anordningar för att klara av en eldsvåda här i Fönebo, och om ni gjorde sådant själva?

- Nå eldsvåda minns ja inte precis, ja, då har vare eld på nåt tak, men då var ganska lite. Dom hade ett spruthus nere danna, å så e spruta i spruthuse, men de ä ner-rive spruthuse. Å nu får ju en å var ha sin spruta. Ja har ju ena hängandes där jag å, men ho är ju bra dålig. Å så då finns ju inte vatten här heller förresten i, åt-

minstone hanna om dä skulle bli eldsvåda. Ja, vill säja den här tiden på åre när de ä så torrt. I bäcken finns'e ju, men dä ska va bra långan slang då dittan ner. Så dä var ju sagt att inte vi skulle begagna den där spruta om dä vart eldsvåda. Men ho är då därifrån nu å spruthuse är rivet. Å de är nog troligen dä att de är brandkårn nu i Friggesund som ska sköta dä, antar jag. För han har vare hit han å dom tände - dom hade ju tänt ell i gräse innan våra, så dä börja ta ell så dä rökte rent bra nog. Å då så va han hit, ja vet dä. D'ä farligt å tänna ell på våra i gräse, för att d'ä kruttorrt dä.

- En del gamla som jag har pratat med nere från Moviken, dom säjer att på vintertiden så gick dom ibland hit till Fönebo och dansade i bakstugan här?

- Jaa, å den bakstugan va just där nerom den där gårn hanne. Ja, men ho är nerriven. Ja har vare dit å titta på jag å, men jag va ju inte intresserad av dans precis ja. Men ja va dit å såg'e, så dom har dansa där. Men dom har'ntdansa där nå mycke sen jag vart - dä va nog före min tid bra mycke, tror jag. Men dä var sen å, dä var dä ju. Men jag har vare dit å sett'e.

- Och den användes också som bakstuga då, för den var ju i skick till att baka i?

- Ja dä va den. Den va i skickför te baka i. Men han har rive ner'e, den som rådde om'e. Han ä ju åbonne han eller bonne då, men han ä dö förstås. Så dom bruka fara - ja tror att dom hade rätt så bra nog te dans på trettondan å så där. För dom brukar alltid ha haft nånting på trettondan, ja har'e för dä ja. Ja till å mä har träf-

fa folk utifrån, som säger: Ja, ja for te Fönebo å dansa ja, trettondan. Dä va nå gamlare en förr. Så dä har nog vare dä.

- Fanns det någon spelman i Fönebo?

- Jaa - dä va föll bara nå extra. Dä va ju en Jonas Lind hånne spela ju fiol på sitt sätt. Spela kanske bra, rene toner å, men han va så försiktig så han spela inte nå mycke han. Men nog tror jag han spela på danser ett tag. Å så Per-Erik Olsson, bror mä Viktor, han har spela dragspel. Å så var'e en som heta Viberg sta då å spela fiol där ett tag. Nå flera vet ja int åv, de gör ja inte.

Men dä har ju vare sån där ena som har spela då så folk fått haft roligt. D'ä föll Arholmavalsen å Spiskorksvalsen å sånt där. När dom spela. Ja tror dä. Heller ja tycker ja har hört dä å, när jag var dit.

- Vid sådana här högtidliga tillfällen?

- Men dom har dansa sen å i nå vissa gårdar här, sen dom sluta i bakstuga. Dom dansa nere i Vibergs å, dom kallan, innan han dog. Ja kommer ihåg dä å... å så när Olssons i ett gammal hus, e loge å, om somra. Jag kommer ihåg'e nu, men jag var'nt mä ja, men ja kommer ihåg ändå.

- Och då kom det folk utifrån också då, menar Du, eller ... ?

- Jaa, dä kunna vara bara bybor å, men dä kunna vara Movikrare å iblann. Ja, då har jag sagt, tror ja, dä ja vet om dans.

- Jo, vad jag tänkte fråga dej, det var om man vid högtidliga tillfällen använde sockendräkter någonting här?

- Nää, de tror ja inte. Ja minns bara dä, att när vi var på söndasskolen förut, då var'e e flicka, som hade

Norrbodräkt. Då minns jag. Men ja tror inte dom har gått i nå såna där dräkter ä. Då skulle vara när gotemp-larna hade fester då, men de ä så länge sen så jag minns inte. Annars vet du, dom brukar ju ha dom när dom hållar på, men - nå, ja kommer int håg dä ja, å på danser å så där ...Då var inte nå mycke utav den sorten om dä var i.

- Vilket år är Du född?

- 1888.

- Och var någonstans?

- Moviken. Då blev en unnat dänge.

- Och så vill jag höra vad Dina föräldrar hatte för någonting?

- Sara Nyström å Vilhelm Nyström.

- Och Din pappa, vad gjorde han?

- Masungsarbetare på kranen.

- Jaha. Att arbeta uppe på kranen, det var väl ett av dom bästa arbetena i masugnen?

- Jaa - dä ve svårt för dä var så hett. Han hade skägg, så dä tog all i skägge ibland.

- Jasså. Var bodde ni någonstans i Moviken?

- Ja, dänne bortom Gunnars.

- Jaha. Hatte det stället något särskilt?

- Stånka. Å gärn bortom Stånka där är ja född. Evertshagen.

- Hatte det då, när ni bodde där?

- Ja, dä var då.

- Var ni många barn i familjen?

- Ivå. En syster å ho ä dū. Jag hade en bror, men han dog när han va ett år. Då bodde dom på Janses dänne i